

10.10.2016

Ryj/2

§ 876

Lausunto sisäministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta pelastustoimen järjestämistä koskevaksi laiksi

HEL 2016-009646 T 03 00 00

SM1620744 SMDnro-2015-2070

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa sisäministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta pelastustoimen järjestämistä koskevaksi laiksi seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus toteaa, että jo noin vuosikymmen sitten päädyttiin siihen, että Helsinki on oma pelastusalueensa eivätkä perusteet ratkaisulle ole muuttuneet, vaan pikemminkin korostuneet nykyisessä kaupungin ja maan kehityksessä, ja Helsinki omana alueenaan pystyy vastaamaan riittävästi niihin tavoitteisiin, joita esityksellä haetaan.

Kaupunginhallitus esittää sisäministeriölle, että pelastustoimi tulee säilyttää Helsingin kaupungin omana toimintana maan suurimman väestökeskittymän turvallisuuden varmistamiseksi. Hyvin toimivan kokonaisuuden muuttamiseen tulee olla erityisen painavat perusteet. Tämä korostuu erityisesti Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla, missä pelastustoimella on omat erityiset haasteensa. Satama-, lentokenttä- ja muu erityistoiminta sekä kansalliset ja kansainväliset suurtapahtumat asettavat poikkeuksellisen suuria vaatimuksia niin pelastustoimelle kuin muullakin turvallisuustyölle. Lisäksi tulee ottaa huomioon metropolialueen erityispiirteet valtionhallinnon lukuisten toimipisteiden, maanalaisen ja korkean rakentamisen vuoksi. Pelastustoimella on erityinen rooli Helsingissä osana kunnan toimintaa liittyen mm. pääkaupunkiasemaan ja -instituutioon ja niiden turvallisuuskysymyksiin. Kaupungissa järjestettävät lukuisat ja suuret kansalliset ja kansainväliset tapahtumat edellyttävät tiivistä yhteistyötä pelastustoimen, kaupungin muiden toimintojen ja poliisin kanssa.

Pelastustoimen nykyinen järjestely on perusteiltaan toimiva. Ennen kaikkea se kykenee vastaamaan paikallisiin tarpeisiin ja reagoimaan nopeasti tapahtuviin muutoksiin ja tilanteisiin. Muiden kansallisten turvallisuusviranomaisten toiminta linkittyy pelastustoimen kautta luontevasti yhteistoimintaan paikallisviranomaisten oman verkoston kanssa.

Pelastustoimen kokonaisuuden toimivuutta ja sen kehittämismahdollisuuksia arvioitaessa tulee ottaa huomioon pelastustoimen kytkeytyminen muuhun kunnalliseen palvelutoimintaan ja luotuihin palvelukokonaisuuksiin.

10.10.2016

Ryj/2

Näin tärkeällä yhteiskunnan tehtäväalueella, jossa toiminnan lopputulos viime kädessä olennaisesti riippuu paikallisten toimijoiden onnistumisesta, ei pidä katkaista hyvin toimivaa yhteistoimintajärjestelmää.

Päätöksenteon etäännyminen vääjäämättä laskee helsinkiläisten turvallisuustasoa. Myös kunnan vaikutusmahdollisuudet omaan turvallisuustasoon ja turvallisuuspalvelujen määrään katoavat. Pääkaupungin erityisolosuhteet saattavat jäädä valtakunnallisessa järjestelmässä huomioimatta, mikä merkitsisi koko kaupungin turvallisuustason heikkenemistä. Osalle nykyisen pelastuslaitoksen hoitamia tehtäviä jouduttaisiin kaupungissa järjestämään korvaava järjestelmä, mistä johtaisi kokonaiskustannusten kasvuun. Pelastuslaitoksen nykyisin antamat lakisääteiset minimi- tai ministeriön ohjeet ylittävät palvelut kuntalaisille, yrityksille ja yhteisöille vaarantuisivat.

Ensihoidon ja pelastustoimen saumattoman yhteistyön turvaamiseksi alueella tulisi lainsäädännön mahdollistaa maakunnan ja kaupungin välinen sopimus pelastustoimen palvelujen tuottamisesta kuten nykyisin on sovittu HUS:n vastuulla olevan ensihoidon tuottamisesta.

Kaupunginhallitus toteaa, että varautumisen osalta ei ole syytä laajentaa pelastustoimen tehtäväkenttää muihin kuin pelastuslain tarkoittamiin tilanteisiin varautumiseen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sisäministeriön saatekirje 1.9.2016
- 2 HE Luonnos laiksi pelastustoimen järjestämisestä
- 3 Pelastuslautakunnan lausunto hallituksen esityksestä laiksi pelastustoimen järjestämiseksi.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Sisäministeriö

Päätösehdotus

10.10.2016

Ryj/2

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Sisäministeriö pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi pelastustoimen järjestämistä koskevasta laista. Lausuntoa on pyydetty 11.11.2016 mennessä.

Esityksen pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki pelastustoimen järjestämiseksi. Lakia sovellettaisiin pelastustoimen järjestämiseen, kehittämiseen, ohjaukseen ja valvontaan vuoden 2019 alusta lukien.

Pelastustoimi on voimassa olevan lain mukaan kuntien lakisääteistä yhteistoimintaa, jota hoitaa 22 alueellista pelastuslaitosta. Pelastustoimen järjestämismallin ehdotetaan säädettäväksi viiden maakunnan tehtäväksi. Ne järjestäisivät pelastustoimen yhteistyöalueen kaikkien maakuntien alueella.

Esityksessä todetaan, että pelastustoimen voimavarojen käytön tehostaminen sekä palvelujen saatavuuden ja laadun parantaminen edellyttää pelastustoimen ja sen ohjausjärjestelmän uudelleenorganisointia maakunnissa. Uudelleenorganisoinnin yhteydessä pelastustoimen ohjausjärjestelmää esitetään tarkistettavaksi siten, että toiminnan kehittäminen voidaan toteuttaa valtakunnallisesti yhdenmukaisin perustein, taloudellisesti ja tehokkaasti. Pelastustoimen organisoiminen sosiaali- ja terveystoimen palvelurakenteen uudistamisen kanssa yhdenmukaisen aluejaon ja järjestämismallin pohjalta on välttämätöntä, koska sillä turvataan pelastustoimen mahdollisuus jatkossakin suorittaa kiireellisiä ensihoitotehtäviä ja kiireellisiä ensivastetehtäviä sen mukaan kuin sosiaali- ja terveystoimen viranomaisten kanssa erikseen sovitaan.

Esityksen mukaan pelastustoimen järjestämislain jälkeen on tarkoitus uudistaa nykyinen pelastuslaki. Tavoitteena on pelastustoimen toimintamallien kansallinen yhtenäistäminen, ohjauksen tehostaminen ja tehtäväkuvan tarkistaminen viranomaistoiminnan tiivistämisen näkökulmasta. Pelastuslain uudistus on tarkoitus toteuttaa siten, että uudistettu laki tulisi voimaan vuoden 2019 alussa maakuntien ja uudistettujen pelastuslaitosten aloittaessa toimintansa.

Saadut lausunnot

Esittelijä toteaa, että pelastuslautakunta on antanut lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi pelastustoimen järjestämislaiksi 27.9.2016. Sosiaali- ja terveysvirasto on kommentoinut hallituksen esi-

10.10.2016

Ryj/2

tystä laiksi pelastustoimen järjestämisestä. Kaupunginkanslian hallinto-osaston turvallisuus- ja valmiusyksikkö on osallistunut lausunnon valmisteluun.

Esittelijän kannanotto

Esittelijä toteaa, että Helsingin näkökulmasta pelastustoimi tulee säilyttää kaupungin omana toimintana maan suurimman väestökeskittymän turvallisuuden varmistamiseksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sisäministeriön saatekirje 1.9.2016
- 2 HE Luonnos laiksi pelastustoimen järjestämisestä
- 3 Pelastuslautakunnan lausunto hallituksen esityksestä laiksi pelastustoimen järjestämiseksi.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Sisäministeriö

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveystieteiden virasto Virastopäällikkö 29.9.2016

HEL 2016-009646 T 03 00 00

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki pelastustoimen järjestämisestä. Lakia sovellettaisiin pelastustoimen järjestämiseen, kehittämiseen, ohjaukseen ja valvontaan vuoden 2019 alusta lukien.

Tällä hetkellä pelastustoimi on kuntien lakisääteistä yhteistoimintaa, jota hoitaa 22 alueellista pelastuslaitosta. Pelastustoimen järjestämisvas-

tuu ehdotetaan säädettäväksi viiden maakunnan tehtäväksi. Ne järjestäisivät pelastustoimen yhteistyöalueen kaikkien maakuntien alueella.

Pelastustoimen voimavarojen käytön tehostaminen sekä palvelujen saatavuuden ja laadun parantaminen edellyttää esityksen perusteluiden mukaan pelastustoimen ja sen ohjausjärjestelmän uudelleenorganisoimista maakunnissa. Uudelleenorganisoinnin yhteydessä pelastustoimen ohjausjärjestelmää esitetään tarkistettavaksi siten, että toimialan kehittäminen voidaan toteuttaa valtakunnallisesti yhdenmukaisin perustein, taloudellisesti ja tehokkaasti. Pelastustoimen organisoiminen sosiaali- ja terveystoimen palvelurakenteen uudistamisen kanssa yhdenmukaisen aluejaon ja järjestämismallin pohjalta on puolestaan välttämätön, koska sillä turvataan pelastustoimen mahdollisuus jatkossakin suorittaa kiireellisiä ensihoitotehtäviä ja kiireellisiä ensivastetehtäviä sen mukaan kuin sosiaali- ja terveystoimen viranomaisten kanssa erikseen sovitaan.

Pelastustoimen järjestämislain antamisen jälkeen on tarkoitus uudistaa nykyinen pelastuslaki. Tavoitteena on pelastustoimen toimintamallien kansallinen yhtenäistäminen, ohjauksen tehostaminen ja tehtäväkuvan tarkistaminen viranomaisyhteistyön tiivistämisen näkökulmasta. Pelastuslain uudistaminen toteutettaisiin siten, että uudistettu pelastuslaki tulisi voimaan vuoden 2019 alussa maakuntien ja uudistettujen pelastuslaitosten aloittaessa toimintansa.

Sisäministeriö pyytää muun muassa Helsingin kaupungin lausuntoa esitysluonnoksesta 11.11.2016 mennessä. Helsingin pelastuslautakunta on käsitellyt asiaa 27.9.2016.

Sosiaali- ja terveystoimen kommentit

Sosiaali- ja terveystoimen osasto ottaa esitykseen kantaa ensihoidon näkökulmasta. Ensihoito on osa erikoissairaanhoidon ja kuuluu tällä hetkellä sairaanhoitopiirin järjestämisvastuulle. Helsingissä suurimman osan kiireellisistä ensihoitotehtävistä hoitaa Helsingin pelastuslaitos HUS:n kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Yli 80 % pelastustoimen tehtävistä on kiireellisiä ensihoito- ja ensivastetehtäviä. Näin ollen pelastustoimen tulee jatkossakin olla osana kiireellisen ensihoidon palvelutuotantoa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiluonnoksen 9§ mukaan ensihoidon järjestämisvastuu on Pirkanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Savon, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakunnilla. Ne järjestävät ensihoidon 10 §:ssä tarkoitetun yhteistyöalueen kaikkien maakuntien alueella.

10.10.2016

Ryj/2

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiluonnoksen 10§ mukaan yhteistyöalueisiin kuuluvat maakunnat säädetään valtioneuvoston asetuksella siten, että yliopistollista sairaalaa ylläpitävät maakunnat kuuluvat eri yhteistyöalueisiin.

Edellä mainituista sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiluonnoksen pykälistä seuraa, että Helsingin alueen ensihoidon järjestämisvastuu olisi Uudenmaan maakunnalla, joka järjestäisi ensihoidon paitsi Uudellamaalla myös Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson maakuntien alueella.

Ensihoidon ja pelastustoimen saumattoman yhteistyön turvaamiseksi on perusteltua, että pelastustoimen ja ensihoidon järjestäjätaho on sama yliopistollista keskussairaalaa ylläpitävä maakunta. Pelastustoimen tulee jatkossakin olla osana kiireellisen ensihoidon palvelutuotantoa. Tämä saattaa edellyttää ensihoidon ja pelastustoimen tuotannon organisoimista maakunnissa samaan oikeushenkilöön, tulevan maakuntalain mukaiseen maakunnan palvelulaitokseen, jotta pelastustoimi voisi toimia ensihoitopalveluiden tuottajana maakunnan sisäisenä in house –toimintana. Toisaalta maan suurimman väestökeskittymän turvallisuuden varmistaminen puoltaisi sitä, että Helsingin pelastustoimi säilyisi kaupungin omana toimintana. Tällöin lainsäädännön tulisi mahdollistaa maakunnan ja kaupungin välinen sopimus pelastustoimen palvelujen tuottamisesta kuten nykyisin on sovittu HUS:n vastuulla olevan ensihoidon tuottamisesta.

Hallituksen esityksen mukaisessa järjestämismallissa valtion itsehallinnollisiin maakuntiin kohdistuva ohjaus olisi voimakasta, kuten vastavassa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiesityksessä.

Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi